

ZAPROSZENIE

Drodzy Uczniowie i Nauczyciele Gimnazjum,

zespół organizacyjny **XIII Wojewódzkiego Gimnazjalnego Konkursu Filozoficznego** serdecznie zaprasza do uczestnictwa w trzynastej edycji konkursu .

Gimnazjum nr 9 w Szczecinie, Instytut Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego oraz Stowarzyszenie Generator Myśli Humanistycznej jako organizatorzy pragną popularyzować filozofię wśród gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego.

Odkrywanie i rozwój zasobów intelektualnych uczniów jest celem nadrzędnym konkursu. Chcemy również wspierać nauczycieli w realizacji edukacji filozoficznej, dlatego też będziemy zachęcać Państwa do uczestniczenia w imprezach przygotowanych przez Stowarzyszenie Generator Myśli Humanistycznej.

Wszystkich zainteresowanych udziałem w **XIII Wojewódzkim Gimnazjalnym Konkursie Filozoficznym** zachęcamy do rozwiązania testu ETAPU SZKOLNEGO, a następnie przesłania go wraz z wypełnionym formularzem zgłoszeniowym w terminie do **31 stycznia 2017 r.**(decyduje data stempla pocztowego) na adres:

**Gimnazjum nr 9
ul. Dunikowskiego 1
70-123 Szczecin**

Półfinał Konkursu odbędzie się w **31 marca 2017r.** w Gimnazjum nr 9 w Szczecinie. Podczas niego uczestnicy napiszą test sprawdzający ich ogólną wiedzę filozoficzną.

Finał Konkursu oraz uroczyste wręczenie nagród będą miały miejsce **12 maja 2017 r.** na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego przy ul. Krakowskiej 71-79.

Serdecznie zapraszamy do udziału w Konkursie

Pytania proszę kierować do Katarzyny Ciarcińskiej na adres: kasia@albedo.art.pl

REGULAMIN XIII GIMNAZJALNEGO KONKURSU FILOZOFICZNEGO

Organizator:

- Gimnazjum nr 9 w Szczecinie

Współpraca i opieka merytoryczna:

- Instytut Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego
- Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Szczecińskiego
- Stowarzyszenie Generator Myśli Humanistycznej

Zespół organizacyjny:

- dr hab. prof. US Maciej Witek – dyrektor Instytutu Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego
- mgr Teresa Ostrowska – Madejska - dyrektor Gimnazjum nr 9 w Szczecinie
- mgr Katarzyna Ciarcińska – doktorantka Instytutu Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego
- mgr Małgorzata Kacprzykowska – nauczycielka filozofii Gimnazjum nr 9 w Szczecinie
- mgr Paweł Kołodziński – nauczyciel filozofii w Liceum nr II w Szczecinie

Cele konkursu:

1. Wspieranie nauczycieli szkół gimnazjalnych w rozwijaniu edukacji filozoficznej.
2. Propagowanie filozofii wśród gimnazjalistów województwa zachodniopomorskiego.
3. Zainteresowanie uczniów edukacją filozoficzną i etyką.

Uczestnicy:

Uczestnikami konkursu są uczniowie szkół gimnazjalnych województwa zachodniopomorskiego. Chętni mogą zgłaszać się indywidualnie lub za pośrednictwem opiekuna.

Etapy Konkursu:

1. Etap szkolny (grudzień 2016 r. – 31 stycznia 2017 r.)

Uczestnicy rozwiązują test sprawdzający ogólną wiedzę z filozofii i etyki – samodzielnie lub pod kierunkiem nauczyciela.

Rozwiązania wraz z wypełnionym formularzem zgłoszeniowym należy przesyłać na adres:

**Gimnazjum nr 9
ul. Dunikowskiego 1
70-123 Szczecin**

z dopiskiem: **XIII Gimnazjalny Konkurs Filozoficzny.**

Termin nadsyłania prac upływa 31 stycznia 2017 r. (decyduje data stempla pocztowego).

2. Półfinał Konkursu (31marca 2017 r.)

Półfinał odbędzie się w Gimnazjum nr 9 w Szczecinie. Podczas niego uczniowie napiszą test sprawdzający ich wiedzę filozoficzną. Osoby, które uzyskają najwyższą liczbę punktów z testu awansują do finału Konkursu, o czym zostaną poinformowane listownie w terminie do 30 kwietnia 2017 r.

Wszyscy uczestnicy półfinału zostaną zaproszeni do udziału w warsztatach organizowanych przez Instytut Filozofii Uniwersytetu Szczecińskiego (ul. Krakowska 71/79, Szczecin). Warsztaty odbędą się podczas Dni Filozofa – w dniach 10–12 maja 2017 r.

3. Finał konkursu (12 maja 2017 r.)

Finał będzie miał miejsce na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Szczecińskiego. Składa się on z dwóch, oddzielnie ocenianych części. Pierwsza to wygłoszone przez finalistę przemówienie na wybrany temat (listę zagadnień otrzymają uczniowie wraz z wynikami półfinału). W części drugiej uczestnicy losują 5 pytań, z których wybierają trzy, na które udzielają odpowiedzi. Zwycięzcy Konkursu otrzymują tytuły Laureata Gimnazjalnego Konkursu Filozoficznego oraz nagrody rzeczowe.

ZAKRES TREŚCIOWY KONKURSU

Zakres Konkursu ściśle nawiązuje do podstawy programowej edukacji filozoficznej w gimnazjum oraz do podstawy programowej innych przedmiotów nauczanych w szkolnictwie gimnazjalnym. Szczegółowy zakres treściowy konkursu przedstawia się następująco:

1. Rozróżnienie myślenia potocznego, nauki i filozofii. Pytania filozoficzne. Doświadczenie a rozum.
2. Filozoficzne poglądy na pochodzenie wiedzy. Rodzaje wypowiedzi, sądy i ich uzasadnianie.
3. Problem prawdy i fałszu, definicje prawdy. Sceptycyzm.
4. Podstawowe dyscypliny filozoficzne i ich problemy: epistemologia, ontologia, aksjologia, antropologia filozoficzna, etyka, estetyka, logika, historia filozofii.
5. Poglądy filozofów starożytnych na naturę świata.
6. Postać i filozofia Sokratesa.
7. Idealizm Platona.
8. Arystotelesa poglądy na cnotę i szczęście.
9. Starożytne poglądy na szczęście i dobro: cynizm, hedonizm, epikureizm i stoicyzm.
10. Klasyczna koncepcja piękna.
11. Filozofia św. Augustyna i św. Tomasza.
12. Filozoficzne koncepcje człowieka: dualizm Platona, Arystotelesa koncepcja człowieka, naturalizm Hobbesa, człowiek jako trzcina myśląca według Pascala, skłonności i obowiązek moralny według Kanta, utylitaryzm J.S.Milla.
13. Wiara a rozum, filozofia a religia.
14. Filozoficzne koncepcje społeczeństwa: państwo Platónskie, koncepcja *polis* wg Arystotelesa, koncepcje umowy społecznej Hobbesa i Locke'a, formy państwa i trójpodział władzy według Monteskiusza, społeczeństwo otwarte wg Poppera.
15. Podstawowe pojęcia logiczne: wnioskowanie, poprawność wnioskowania, wynikanie, dowód, uzasadnianie, sprzeczność, sąd logiczny, jego prawdziwość i fałszywość.
16. Znajomość, rozumienie i stosowanie w opisie człowieka następujących pojęć antropologii filozoficznej: wolność i zniewolenie, godność, rozum, altruizm, egoizm, obiektywizm etyczny i subiektywizm etyczny, heroizm, egalitaryzm, elitaryzm, odpowiedzialność, wola, popędy, instynkty.
17. Wybrane pojęcia i problemy współczesnej myśli filozoficznej i społecznej: liberalizm, totalitaryzm, socjalizm, kapitalizm, feminizm, wegetarianizm, prawa człowieka, prawa zwierząt.

Umiejętności wymagane od uczestników konkursu:

1. Znajomość i rozumienie zagadnień związanych z wymienioną powyżej problematyką.
2. Umiejętność formułowania krótkiej rozprawki filozoficznej.
3. Umiejętność komentowania wybranych fragmentów i cytatów z klasycznych tekstów filozoficznych (lista w: Literatura podstawowa, p. 1).

LITERATURA PODSTAWOWA

1. Barbara Markiewicz (red): *Filozofia dla szkoły średniej. Wybór tekstów*. Warszawa 1987. W szczególności teksty:(numeracja w nawiasach podana za Barbarą Markiewicz):
  - (5) Wiem, że nic nie wiem. Z: Platon, *Obrona Sokratesa*.
  - (7) Cnota jest mądrością. Z: Ksenofont, *Wspomnienie o Sokratesie*.
  - (9) Ludzie w jaskini. Z: Platon, *Państwo* 1, VII.
  - (13) Miłość idealna. Z: Platon, *Uczta*.
  - (14) Ustrój duszy i państwa. Z: Platon, *Państwo* IV.
  - (22) Prawda. Z: Arystoteles, *Metafizyka* 0 (IX).
  - (24) Szczęście. Z: Arystoteles, *Etyka nikomachejska* I, 1-4, 6, 7.
  - (28) Szczęście to przyjemność. Z: Epikur, *List do Menoikeusa*.
  - (33) Spokój duszy. Z: wybrane pisma Epikteta, Marka Aureliusza i Seneki.
  - (34) Prawo natury. Z: Cyceon, *O prawach*, ks. 1.
2. Anna Jedynak, Tadeusz Walentowicz: *Filozofia. Podręcznik*(Gimnazjum). Warszawa 2000.
3. Adam Aduszkiewicz, Piotr Marciszuk, Robert Piłat: *EDUKACJA filozoficzna dla klasy I gimnazjum*. Warszawa 2001.
4. Magdalena Środa: *Idee etyczne starożytności i średniowiecza*. Warszawa 1994.
5. Magdalena Środa: *Idee etyczne czasów nowożytnych i współczesności*. Warszawa 1998.
6. Andrzej Kwiatek, Michał Worwąg: *Podróż po historii filozofii. Starożytność*. Warszawa 1997.
7. Władysław Tatarkiewicz: *Historia filozofii*. Warszawa (wiele wydań).

Literatura uzupełniająca:

1. Peter Vardy, Paul Grosch: *Etyka*. Poznań 1995.
2. A. Popkin, R. Stoll: *Filozofia*. Poznań 1995.

3. Jostein Gaarder: *Świat Zofii*. Warszawa 1995.
4. Andrzej Sikora: *Spotkania z filozofią*. Warszawa 1983.
5. Kazimierz Ajdukiewicz: *Zagadnienia i kierunki filozofii*. Warszawa 1991.
6. Jan Galarowicz, *Na ścieżkach prawdy. Wprowadzenie do filozofii*, Kraków 1993.
7. Jan Galarowicz, *Powołani do odpowiedzialności*, Kraków 1993.
8. Paweł Kołodziński, Jakub Kapiszewski, *Etyka. Podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych*, Gdynia 2009.
9. Józef Maria Bocheński, *Ku filozoficznemu myśleniu*, Warszawa 2007.
10. Antoni Podsiad: *Słownik terminów i pojęć filozoficznych*. Warszawa 2000.
11. Władysław Krajewski (red.) *Słownik pojęć filozoficznych*. Warszawa 1996.
12. Bartosz Przybył, Jan Swianiewicz: *Edukacja filozoficzna. Myślenie krytyczne*. Kielce 2002.
13. Jacek Wojtysiak: *Pochwała ciekawości*(podręcznik do liceum). Kraków 2003.
14. Irena Krońska: *Sokrates*. Warszawa 1989.
15. Kazimierz Leśniak: *Platon*. Warszawa 1993.
16. Adam Krokiewicz: *Zarys filozofii greckiej*. Warszawa 1971.
17. J. Baggini, P.S. Fost, *Przybornik filozofa*, Instytut Wydawniczy PAX, Warszawa 2010.
18. J. Baggini, P.S. Fost, *Przybornik etyka. Kompendium metod i pojęć etycznych*, IW PAX , Warszawa 2010.
19. Peter Ekberg, Sven Nordqvist, *Wielka księga młodego filozofa*, Wydawnictwo Czarna Owieczka, Warszawa 2011.
20. Jacek Hołówka, *Etyka w działaniu*, Wydawnictwo Prószyński i S-ka 2001.
21. Jacek Hołówka: *Problemy etyczne w literaturze pięknej*. Warszawa 1994.
22. Jacek Hołówka: *Wybrane problemy moralne współczesności*. Warszawa 1999.
23. Leszek Kołakowski, *O co nas pytają wielcy filozofowie*(Trzy serie) Wydawnictwo Znak, Warszawa 2008.
24. Thomas Nagel, *Co to wszystko znaczy?*, Wydawnictwo Aletheia, Warszawa 1997.
25. Marie-Luise Raters, *Filozof bez brody, czyli jak polubić myślenie*, IW PAX, Warszawa 2010.
26. Matthew Lipman i inni: *Filozofia w szkole*. CODN, Warszawa 1996.
27. Magdalena Gajewska, Krzysztof Sobczak, *Filozofia, podręcznik dla szkół ponadgimnazjalnych*. Gdynia 2012, Operon.
28. Władysław Kalita (red.) *Etyka. Antologia tekstów*. Wrocław 1995.
29. Bogdan Suchodolski: *Kim jest człowiek*. Warszawa 1974.

30. Józef Tischner, Jan A. Kłoczowski, *Wobec wartości*. Poznań 2001.
31. Józef Tischner: *Myślenie według wartości*. Kraków 1984.
32. Zdzisław J. Czamecki: *Świat, człowiek, wartości. Wybór tekstów filozoficznych dla szkół średnich*. Warszawa 1988.
33. Magdalena Środa (red) *O wartościach, normach i problemach moralnych*. Warszawa 1994.
34. P. Kunzmann, F.-P. Burkard, F. Wiedmann: *Atlas filozofii*. Warszawa 1999.
35. Cezary Wodziński: *Filozofia jako sztuka myślenia. Zachęta dla licealistów*. Warszawa 2000.
36. Peer Olsen. *Filozofia – zeszyt ćwiczeń. Przewodnik po świecie Zofii*. Warszawa 1997.
37. Tadeusz Gadacz (wybór): *Wypisy z ksiąg filozoficznych (tomy różne)*. Kraków 1995-97.
38. John Powell: *Jak kochać i być kochanym*, Pelplin 1992.
39. Erich Fromm: *O sztuce miłości*. Warszawa 1976.
40. Jacek Filek: *Filozofia jako etyka*. Kraków 2001.
41. Jacek Filek: *Filozofia odpowiedzialności XX wieku*. Kraków 2005.
42. André Comte-Sponville: *Filozofia*. Warszawa 2007.
43. Frederick Copleston: *Historia filozofii*. IW PAX.
44. Michael F. Patton i Kevin Cannon: *Komiksowe wprowadzenie do filozofii*. Warszawa 2016.
45. Marie-Luise Raters: *Filozof bez brody, czyli jak polubić myślenie*. Warszawa 2010.
46. Michel Piquemal: *Bajki Filozoficzne (tomy różne)*.
47. Jacqueline Russ: *Współczesna myśl etyczna*. Warszawa 2006.
48. J. Baggini: *Żuk w pudełku oraz 99 innych eksperymentów myślowych*. WAB 2011.

Uwaga: powyższa lista nie ma charakteru obowiązującego. Organizatorzy zachęcają do samodzielnych poszukiwań filozoficznych.

KARTA ZGŁOSZENIOWA
XIII GIMNAZJALNY KONKURS FILOZOFICZNY
ROK SZKOLNY 2016/2017

Imię i nazwisko uczestnika	
Imię ojca	
Data i miejsce urodzenia	
Klasa	
Adres i nazwa szkoły (z kodem pocztowym i numerem telefonu)	
Imię i nazwisko nauczyciela prowadzącego	
Adres domowy uczestnika konkursu (z kodem pocztowym, numerem telefonu, adresem email)	

XIII GIMNAZJALNY KONKURS FILOZOFICZNY
ROK SZKOLNY 2016/2017

ETAP SZKOLNY

TEST

1. Odpowiedzi należy zapisać wyłącznie na arkuszu testowym, czytelnie, zgodnie z poleceniami. W wypadku pomyłki należy wyraźnie przekreślić błędną odpowiedź.
2. Rozwiązania należy przesłać do dnia **31 stycznia 2017 r.**
3. Maksymalna liczba punktów, jaką można zdobyć w eliminacjach wynosi 30. Uzyskane w etapie szkolnym punkty nie dodaje się do wyniku końcowego.

Życzymy powodzenia

1. Przyporządkuj pytania filozoficzne dziedzinom (z listy poniżej), na gruncie których są one stawiane (5 p.):

Lista: logika, epistemologia, etyka, metafizyka, estetyka, antropologia filozoficzna

Pytanie filozoficzne	Dziedzina filozofii
<i>Dlaczego istnieje raczej coś niż nic?</i>	
<i>Czy powinność wynika z bytu?</i>	
<i>Na czym polega tzw. „złoty podział”?</i>	
<i>Od czego zależy prawdziwość zdania złożonego?</i>	
<i>Na czym polega anamneza?</i>	

2. Człowieka spośród istot żywych wyróżnia rozumność i to jest jego dzielnością; zatem najlepsze dla człowieka jest działanie zgodne z wymogami tej dzielności. Życie zatem spełniające ten warunek jest życiem szczęśliwym. Który filozof głosił taki pogląd i do jakiej dziedziny filozofii można go przyporządkować? (2 p.)

a) Filozof .....

b) Dziedzina filozofii.....

3. Spośród poniższych wypowiedzi zaznacz te, które są niesprzeczne z poglądem przedstawionym powyżej (3 p.):

- a) W życiu najlepiej jest korzystać z przyjemności i nie przejmować się konsekwencjami.
- b) Warunkiem koniecznym szczęścia jest umiejętność rozpoznawania tego, co ważne.
- c) Najlepiej mają ci, którzy nie tracą czasu i sił na rozmyślanie.
- d) Szczęście polega na władzy i posiadaniu, a nie na stawianiu pytań.
- e) Człowiek rozumny najlepiej odróżni to, co mu służy i to, co mu szkodzi.
- f) Mądrość jest dana tylko bogom; człowiekowi pozostaje umiłowanie mądrości.

5. Przedstaw różnice zachodzące między filozofią a naukami przyrodniczymi (4 p.):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6. Przyporządkuj myślicielom omawiane przez nich zagadnienia (5 p.):

Sokrates	aurea mediocritas
Hobbes	prawdziwość poznania
Kartezjusz	związek rozumu z cnotą
Parmenides	iluminacja
św. Augustyn	dualizm ciała i duszy
Arystoteles	umowa społeczna

7. Podaj co najmniej trzy znaczenia słowa *arche* stosowanego w filozofii starożytnej (2 p.):

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

